

Aplikácia princípu PPP v oblasti sociálnych služieb

Author: Michal Považan | Published: 08.06.2011

Štát nadviazal na prerušenú tradíciu cirkvi a charity

Súčasťou tohto procesu bola na Slovensku, ako aj v iných krajinách decentralizácia územnej samosprávy, prenos kompetencií a v neposlednom rade vstup súkromného respektíve neziskového sektora. Jeho vznik je na prvý pohľad novum, v skutočnosti však ide iba o návrat k starým odskúšaným modelom, ktoré na Slovensku existovali počas stáročí a v priebehu dvadsiateho boli na niekoľko desaťročí iba prerušené. Ide teda o nadviazanie na tradíciu starostlivosti, ktorá bola poskytovaná hlavne cirkvami a charitatívnymi organizáciami. Zmena je iba v uvedomení si zodpovednosti verejnej moci za poskytovanie sociálnych služieb.

Popri týchto zmenách došlo na Slovensku aj k iným, ktoré výrazne ovplyvňujú celý systém sociálnej starostlivosti. Mení sa demografická štruktúra society, zdravotná starostlivosť postúpila na úroveň, ktorá výrazne predlžuje život, a naše nároky na kvalitu akýchkoľvek prijímaných služieb sa oproti stavu pred niekoľkými desaťročiami výrazne zvýšili. Toto všetko vytvára výzvy pre verejný sektor na hľadanie možností ako sa prispôbiť novej situácii. Prioritou je rozšíriť kapacity sociálnych zariadení, skvalitniť poskytované služby, vybudovať nové typy zariadení a teda poskytovať aj nové typy služieb, prijať a vyškoliť nový personál.

Spoločným menovateľom týchto úloh je finančná náročnosť. V čase, keď verejné rozpočty zápasia s výraznými problémami, majú verejné autority pred sebou finančne veľmi náročnú úlohu, ktorá je občanmi žiadaná, ale jej nevyhnutnosť podporuje aj to, že my všetci si uvedomujeme svoju možnú budúcu potrebu využitia týchto služieb.

Finančných riešení ako dobudovať chýbajúce kapacity je niekoľko: verejné rozpočty, financovanie zo súkromných zdrojov alebo PPP projekty. Presvedčať, ktorý spôsob je lepší, netreba. Vždy totiž závisí od konkrétnej situácie, konkrétneho projektu. Zamerajme sa teda na model PPP v sociálnych službách.

Rastúci dopyt vyvolal tlak na tvorbu PPP projektov

Jednotná právna charakteristika PPP projektu neexistuje. Definícia Európskej komisie hovorí o forme spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom za účelom financovania, výstavby, rekonštrukcie, prevádzky a údržby infraštruktúry a poskytovania služieb pomocou nej. Musí ísť o financovanie a poskytovanie verejnej služby a o dlhodobú spoluprácu dvoch partnerov. Charakteristickým znakom PPP je rozdelenie rizík medzi partnerov - súkromný partner preberá ich podstatnú časť (riziko výstavby,

dostupnosti, dopytu). PPP je upravené v § 15 a v nasledujúcich ustanoveniach zákona č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní.

V súčasnosti stúpa v SR záujem o PPP projekty na regionálnej a komunálnej úrovni, a to najmä v prípade zariadení sociálnych služieb. Tento rast vyvolal predovšetkým dopyt po sociálnych službách. Pri príprave PPP projektu v sociálnych službách treba zohľadňovať viaceré faktory: jeho potrebnú veľkosť, náklady na rekonštrukciu vs. náklady na novú výstavbu, energetické náklady, prípadne úspory, predpokladaný dopyt a podobne.

Tri modely partnerstva a prerozdelenia rizík

V prípade PPP projektov v sociálnych službách sa najčastejšie uplatňujú nasledujúce modely:

1. Verejný partner je vlastníkom infraštruktúry a poskytovateľom služieb sociálnej starostlivosti, súkromný dodávateľ poskytuje všetky ostatné - podporné technické služby (prevádzka, bezpečnosť, upratovanie),
2. Verejný partner zostáva vlastníkom infraštruktúry, súkromný dodávateľ poskytuje všetky služby kompletne, vrátane služieb sociálnej starostlivosti.
3. Súkromný partner je vlastníkom infraštruktúry na stanovené časové obdobie (spravidla 20-30 rokov), po jeho vypršaní infraštruktúra prechádza do vlastníctva verejného sektora. Súkromný sektor poskytuje podporné technické služby a verejný sektor samotné sociálne služby.

Samozrejme, možností kombinácie úloh verejného a súkromného sektora je viac a je iba na partneroch, aby dohodli čo najprospešnejšiu spoluprácu a rozdelenie rizík. Výhodou PPP je doplnenie nedostatočných verejných zdrojov súkromnými, rozloženie splátok do dlhšieho časového obdobia a združovanie malých investičných potrieb do zmluvného zabezpečenia veľkostne vhodného projektu jedným súkromným partnerom. Zneisťujúcimi faktormi pre súkromného partnera je politická svojvôľa a časté zmeny legislatívy.

Nástroj, ktorý sa u nás ešte iba rozbieha

Uhoľným kameňom PPP je spolupráca verejného a súkromného sektora, hľadanie synergických efektov a poskytovanie kvalitných služieb. PPP je na Slovensku nový nástroj, ktorý poskytuje veľké možnosti pri správnom aplikovaní. Verejnému sektoru pomáha pri plnení jeho úloh a súkromnému zase zabezpečuje dlhodobé obojstranne výhodné kontrakty. Zatiaľ čo na Slovensku sa tento segment ešte iba rozbieha, prvé konkrétne skúsenosti s ním už majú v Českej republike.

Napríklad (ako sme už písali) projekt vo Velkej Hledsebe, obci s 2100 obyvateľmi, zahŕňa revitalizáciu dnes už opusteného areálu vojenských a priemyselných objektov z 50. rokov 20. storočia. Cieľom zámeru je výstavba novej časti obce, kde má byť väčšina služieb zameraná na služby pre seniorov v priemyselnej, administratívno-obchodnej a rezidenčnej funkčnej zóne. Na financovaní sa podieľa obec, eurofondy a súkromný partner, ktorého zapojenie do projektu spočíva vo financovaní, výstavbe a komplexnom prevádzkovaní (ubytovacie a zdravotnícke služby).

Druhým príkladom z ČR je Domov seniorov na Dómskom pahorku v Litoměřiciach s kapacitou 108 lôžok. Prevádzkový model (koncesia) počíta s ošetrovateľskou a opatrovateľskou službou, technickou správou a s poskytovaním kompletných sociálnych služieb. Investorom a vlastníkom je mesto Litoměřice a prevádzkovateľom Farní charita Litoměřice. Prevádzka bola spustená koncom roka 2009, trvanie koncesnej zmluvy je 20 rokov.

Autor je výkonným riaditeľom Asociácie PPP.

Foto: Pierre Amerlynck

08.06.2011 09:18, Michal Považan